

30.8.2010

Jaakko Kiander
Palkansaajien tutkimuslaitos

Ministeri Antti Tanskasen johtaman Kasvutyöryhmän loppuraportti
"Suomi 2020 - Tuumasta toimeen"

Eriävä/täydentävä mielipide: talouskasvu edellyttää myös investointeja

Kasvutyöryhmän loppuraportti keskittyy toimiin, joilla tähdätään tuottavuuden kasvattamiseen. Niillä pyritään parantamaan markkinoiden toimintaa ja edistämään tietotekniikan sovellusten käyttöönottoa. Tämä on hyvin kannatettavaa. Haluan kuitenkin *täydentää* kasvutyöryhmän raporttia korostamalla investointien, työllisyyden ja rakennepoliitikan merkitystä.

Talouden kasvuvauhti ja kasvumahdollisuudet riippuvat teknologian kehityksestä ja tuotantokelijöiden – työn ja pääoman – määrästä. Tuottavuuden kasvattaminen ja tuotantoprosessien tehostaminen ovat tärkeitä kasvutekijöitä, mutta *niiden lisäksi* keskeisiä kasvun moottoreita ovat pääoman kasautuminen ja työvoiman tarjonta, jotka määrittävät potentiaalisen tuotannon. Pääoman kasautuminen tarkoittaa investointien tuloksena syntyvää infrastruktuuria ja tuotantopääomaa (koneet, laitteet, teknologia), jotka mahdollistavat teollisen tuotannon, energian saannin ja liikenneyhteydet. Teknologisen kehityksen nopea hyödyntäminen ei ole mahdollista ilman tuotantopääoman kasvua ja uusiutumista, koska useimmiten uuden teknologian käyttöönotto edellyttää myös uusien koneiden ja laitteiden käyttöönottoa.

Kansantalouden kasvua voidaan kiihdyttää edistämällä investointeja. Tämän vuoksi talouspolitiikan onkin keskityttävä luomaan investointien kannalta suotuisa yritys ympäristö. Tämä pitää sisällään mm. verotuksen ja erilaiset säädökset ja kaavoituksen. Julkinen valta voi lisäksi parantaa yritysten toimintaedellytyksiä investoimalla inhimilliseen pääomaan (tätä edustavat koulutus, työvoimapolitiikka, terveyden edistäminen) sekä infrastruktuuria parantavilla julkisilla investoinneilla.

Suomen tapaisessa maassa, jossa työttömyys ja vajaatyöllisyys ovat olleet lähes pysyviä ilmiöitä, *kasvupolitiikan pitäisi lisäksi kiinnittää erityistä huomiota myös työllisyyden parantamiseen ja työurien pidentämiseen.*

Perinteisistä julkisen vallan tehtävistä koulutuspolitiikka ja hyvinvointipolitiikka tulisi nähdä kasvupolitiikan välineinä. Koulutuksen tuottama inhimillisen pääoman kasvu samoin kuin terveys- ja sosiaali-, ja työvoimapolitiikan tavoitteina olevat työkyvyn ylläpito ja parantaminen ovat

tärkeitä talouden kasvutekijöitä. Mielestäni on selvää, että 2010-luvun Suomessa talouden kasvuun tähtäävä politiikka joutuu nojaamaan näihin tekijöihin.

Vapaiden pääomaliikkeiden maailmassa pieni ja avoin kansantalous voi parantaa houkuttelevuuttaan investointikohteena joko verokilpailun avulla tai sitten panostamalla yritysten toimintaympäristön parantamiseen eli harrastamalla infrastruktuurikilpailua. Verokilpailu – samoin kuin kilpailu alhaisella palkkatasolla – on luonteva ja käytännössä myös ainoa vaihtoehto sellaisille maille, joilla ei ole riittävää pääomakantaa toiseen vaihtoehtoon. Suomen tapaiselle maalle taas nojautuminen vahvaan lähtötasoon ja siten yritys ympäristön, innovaatiojärjestelmän ja infrastruktuurin edelleen kehittämiseen on hyvä strategia valinta. Kansallista kasvupolitiikkaa pitäisikin suunnitella tältä pohjalta.

Julkisen sektorin tulisi 2010-luvulla huomioida kasvavan talouden ja keskittyvän väestön tarpeet infrastruktuuripolitiikassaan. Käytännössä tämä edellyttää kasvukeskusten kannalta tärkeiden liikenneyhteyksien parantamista edelleen ja rautatieverkon nopeuden ja välityskyvyn kohentamista. Samalla olisi varauduttava asuntojen uudisrakentamisen sijoittamiseen toimivien liikenneyhteyksien piiriin.

Kannattavia pitkäaikaisia investointeja ei pitäisi lykätä vetoamalla rahapulaan. Sen sijaan niiden rahoittamiseksi olisi luotava uusia ratkaisuja.

Suomella on hyvät mahdollisuudet ylittää 2010-luvulla ja sen jälkeenkin muuta Eurooppaa parempaan väestö- ja talouskehitykseen. Meillä on lähtökohtaisesti hyvä kilpailukyky ja vahva julkinen talous. Pitkän ajan väestökehitys on myös korkean syntyvyyden takia terveemmällä pohjalla kuin Euroopan maissa keskimäärin. Suomi voisi olla 21. vuosisadan Euroopassa kasvavan väestön, hyvien elinympäristöjen ja korkeatasoisen teknologian ja asu- misen hyvinvointivaltio. Talous kasvaa, jos kasvu otetaan politiikan tavoitteeksi ja jos yhdyskuntasuunnittelussa ja investoinneissa varaudutaan kasvun jatkumiseen. Mitään periaatteellisia esteitä tällaiselle kehitykselle ei ole. ■